

טיפול בריפוי בעיסוק לאחר ניתוחים להתאמה מגדרית

דף מידע לצוותים רפואיים

מטרתם של ניתוחי התאמה מגדרית היא להתאים את המאפיינים הגופניים של האדם לזהות המגדרית שלו/שלה/שלהם (Coleman, et. al, 2022).

הליכים נוספים להתאמה מגדרית עשויים לכלול גם טיפול הורמונלי, התאמה חברתית (שינוי לבוש, תסרוקת, שם, לשון פניה, טיפוח עצמי, תעסוקה וכו'), נישוי/גברור קול. כל אלה נתונים לבחירת האדם, לחזון וליעדים שהוא/היא בוחרים להציב לעצמם.

חשוב להדגיש כי זהותם של אנשים טרנסג'נדרים אינה תלויה בהליכים רפואיים או במאפיינים פיזיים ו/או חיצוניים כאלה או אחרים - זהותו המגדרית של אדם, כל אדם שהוא, תלויה אך ורק באופן שבו הוא/היא חווים או מגדירים את עצמם.

אנשים העוברים תהליכי התאמה מגדרית חווים שינויים בעיסוקים יומיומיים שונים שעשויים להשפיע על בריאותם ושביעות רצונם מחייהם (Avrech-Bar, et al, 2016).

ניתן לעבור ניתוחים להתאמה מגדרית בישראל/בחו"ל במסגרת סל הבריאות (הניתוחים ממומנים ע"י קופות החולים) בקרב אנשים מגיל 18 ומעלה אשר קיבלו את אישורה של הועדה הארצית של משרד הבריאות לאישור ניתוחי התאמה מגדרית. הבחירה אם לעבור ניתוח ואילו ניתוחים לעבור משתנה בין מטופלים/ות ואינה מחייבת.

ניתוחים להתאמה מגדרית יכולים לכלול (Coleman, et. al, 2022, אתר "מעברים") :

ניתוחים לנשים שסומנו כזכרים בלידתן (ASMB-assigned male at birth):

Vaginoplasty, Breast augmentation*, נישוי פנים (עיצוב מצח, קו שיער, אף, לחיים, סנטר, לסת, נישוי גרוגרת ונישוי קול).

ניתוחים לגברים שסומנו כנקבות בלידתם (AFAB-Assigned female at birth):

Subcutaneous Mastectomy, Phalloplasty, הסרת רחם ושחלות, גברור פנים (עיצוב לחיים, מצח, אף, סנטר, לסת, יצירת גרוגרת בולטת).

המרפאות הציבוריות להתאמה מגדרית בישראל בהן מתקיימים ניתוחים מפורסמות באתר "מעברים לקשת הטרנסג'נרית".

מתי להפנות לריפוי בעיסוק בעקבות ניתוחים מאשי מזכר?

טיפול בצלקות: בכל ניתוח בו נותרת צלקת המפריעה למנותח/ת

שיקום לאחר ניתוח הפוגע באופן זמני בתפקוד:

התאמת אביזרי עזר וסביבת הבית לצורך השגת תפקוד עצמאי (בשלבים שונים לאחר הניתוח, בהתאם לרצון המטופל/ת ולהנחיות הרופא/ה המנתח/ת)
לימוד טכניקות מותאמות לתפקוד יומיומי המשמרות אנרגיה ומונעות כאב
סיוע בניהול עצמי (כגון נטילת תרופות)
סיוע בהסתגלות לשגרה חדשה (כגון רכישת כלים לגיוס מוטיבציה והתמדה - הנדרשות כדי ליישם את פרוטוקול האימון הוגינלי, שהוא חיוני לשיקום לאחר ניתוח Vaginoplasty, ונדרש כתחזוקה למשך כל החיים).

סיוע ברכישת מיומנויות חדשות (גילוח, איפור וכד')

סיוע בתהליך החזרה לעבודה וללימודים

סיוע בפיתוח עיסוקי פנאי משמעותיים ובהנגשה של עיסוקים שסייעו למטופלים/ות לבטא את הזהות המגדרית שלהם/ן לשביעות רצונם/ן

כיצד להפנות לריפוי בעיסוק?

ניתן לקבל הפניה למכון לריפוי בעיסוק בקופת החולים דרך:

המרפאה להתאמה מגדרית / רופאת המשפחה או לגשת באופן פרטי למרפאה בעיסוק.

בשאלות בנושא ניתן לפנות לצוות קבוצת עניין "גאווה בריפוי בעיסוק" של החברה הישראלית לריפוי בעיסוק ונשמח לסייע: ot.lgbtq.isot@gmail.com

נכתב ע"י יעל ויסוצקי, BOT, MSc, מרפאה בעיסוק

יעוץ: נינה הלוי, פרויקט גילה, 0524893210, transdoula@gilaproject.org

מדריך למנותחות ניתן להוריד מאתר פרויקט גילה

References

אתר מעברים לקשת הטרונסית: מעברים לקשת הטרונסית - Maavarim | דף הבית

הלוי, נ. (2024). מדריך למנותחות - ניתוח תחתון/וגינופלסטי. פרויקט גילה להעצמה טרונסית (ע"ר).

Avrech Bar, M., Jarus, T., Wada, M., Rechtman, L. and Noy, E. (2016). Male-to-female transitions: Implications for occupational performance, health, and life satisfaction. Canadian Journal of Occupational Therapy, 83(2), 72-82.

DOI: 10.1177/0008417416635346.

Coleman, E., Radix, A. E., Bouman, W. P., Brown, G. R., de Vries, A. L. C., Deutsch, M. B., Ettner, R., Fraser, L., Goodman, M., Green, J., Hancock, A. B., Johnson, T. W., Karasic, D. H., Knudson, G. A., Leibowitz, S. F., Meyer-Bahlburg, H. F. L., Monstrey, S. J., Motmans, J., Nahata, L., Arcelus, J. (2022). Standards of care for the health of transgender and gender diverse people, version 8. International Journal of Transgender Health, 23(Suppl. 1), S1-S259.

<https://doi.org/10.1080/26895269.2022.2100644>

Steuer A. & Walker, K. (2023). Occupational Therapy's Role for Gender Affirming Surgeries: Vaginoplasty and Vulvoplasty. Occupational Therapy In Health Care, DOI: 10.1080/07380577.2023.2243333

Swenson R., Alldred, P., Nicholls, L. (2022). Doing gender and being gendered through occupation: Transgender and non-binary experiences. British Journal of Occupational Therapy, 85(6), 446-452. DOI: 10.1177/03080226211034422

Walker, K., McCune, K. and Kirby, A. V. (2021). Occupational Therapy's Role in Gender-Affirming Surgeries. AOTA-American Occupational Therapy Association.